

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی راهنماهای تهیه شده فارسی برای فهرستهای همگانی پیوسته (OPAC) و پایگاه‌های اطلاعاتی رایانه‌ای موجود در روی دیسکهای فشرده، دیسکت و دیسک سخت، در کتابخانه‌های دانشگاهی دولتی ایران می‌باشد.

روش پژوهش توصیفی و جامعه پژوهش شامل کتابخانه‌های دانشگاهی دولتی است. پرسشنامه‌ای برای ۱۳۹ کتابخانه دانشگاهی ارسال شد که ۵۳/۲۳ آنها برگشت داده شد. ۲۵/۸۰٪ از این کتابخانه‌ها از فهرست همگانی پیوسته (OPAC) استفاده می‌نمایند. ۱۱/۲۹٪ از آن کتابخانه‌ها راهنمای فارسی برای فهرست همگانی پیوسته خود تهیه نموده‌اند. در ۷۵٪ این کتابخانه‌ها، مراجعه‌کننده اجازه استفاده مستقل دارد.

دو راهنمای تهیه شده، با معیارهای Powell برای فهرستهای همگانی پیوسته (OPAC) مقایسه گشتند. از این دو، ۱ راهنما، دارای تمام معیارها و راهنماهای دیگر دارای ۲۸/۵۷٪ معیارها بودند.

۸۵/۴۸٪ کتابخانه‌هایی که به پرسشنامه‌ها پاسخ داده‌اند، از پایگاه‌های اطلاعاتی موجود روی دیسکهای فشرده، دیسکت و دیسکت سخت استفاده می‌نمایند.

۲۲/۴۴٪ این کتابخانه‌ها، برای پایگاه‌های اطلاعاتی فوق‌الذکر، راهنمایی به زبان فارسی تهیه نموده‌اند.

در ۴۱/۵٪ این کتابخانه‌ها، مراجعه‌کننده، اجازه استفاده مستقل از پایگاه‌های اطلاعاتی رایانه‌ای را دارد. ۱۰ راهنمای تهیه شده، با معیارهای Kanter مقایسه گشتند. بیشترین درصد مطابقت با معیارهای Kanter ۸۸/۹٪ و کمترین درصد ۴۴/۴۴٪

می‌باشد. در مقایسه این ۱۰ راهنما با معیارهای Worrell برای ارجاع سریع، بیشترین درصد مطابقت ۸۷/۵٪ و کمترین درصد، ۵۰٪ می‌باشد.
با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود:

- معیارهای Kanter, Worrell و Powell برای تهیه راهنمای فارسی برای پایگاه‌های اطلاعاتی رایانه‌ای و فهرستهای همگانی پیوسته، مورد استفاده قرار گیرند.
- راهنمایی که کلیه معیارهای Powell را رعایت کرده است، در یکی از مجلات کتابداری و اطلاع‌رسانی چاپ شود تا به عنوان ملاک، توسط کتابخانه‌های دیگر مورد استفاده قرار گیرد.
- پیشنهاد می‌شود مبحث «تهیه راهنمای فارسی برای پایگاه‌های اطلاعاتی رایانه‌ای» در یکی از دروس مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی گنجانده شود.